

ALENA PROKOPOVÁ / 24. 6. 2016

„Neztratit dítě v sobě“

Producent a režisér ze společnosti Negativ uvedl svůj nový film *Ani ve snu!* na Berlinale a na Finále Plzeň. Nyní přichází neobvyklá teenagerovská romance z prostředí urban parkouru i do českých kin.

Jaké jsou první reakce na váš film?

Ohlasy na festivalu v Plzni byly pozitivní, stejně jako v zahraničí – třeba v Německu. Všechno začalo premiérou na Berlinale. Absolvovali jsme tam s *Ani ve snu!* čtyři velké projekce a každou jsem si vysloveně užil. Největší zážitek jsem měl v Haus der Kulturen, to je obrovský promítací sál, má přes tisíc míst. A devadesát procent obsadili mladí diváci. Film přijali výborně a diskuse po projekci byla dost živá.

Ten film má silnou snovou rovinu a je poněkud tajemný. Ptali se, co to všechno znamená?

Někteří samozřejmě ano. Já ale nepodávám žádné výklady. To je věc každého diváka, jak si příběh vyloží... Teď je náš film vybraný na spoustu dalších festivalů. I když těch specializovaných na produkci pro teenagery je méně než dětských festivalů. Přišlo pozvání i do Šanghaje. A hodně jsme zaujali ve Skandinávii. Mají tam sice tradici filmů pro děti a mládež, ale jsou současně hodně vybíraví. Ve Švédsku těch dvanáct titulů, které uvedou, vybírají třeba z osmi set snímků. *Ani ve snu!* postrádá závažné sociální téma, jaké mají ty filmy, které festivaly vyhrávají. Nějak jim ale konvenuje. Je jiný než většina snímků, ze kterých vybírají, cítí v něm české kořeny.

Kam až tu českou tradici vnímají?

Znají filmy Oty Hofmana, Václava Vorlíčka a Karla Kachyni... Já jsem na nich vyrostl, takže je mám uložené v podvědomí. A studoval jsem je, protože jsem chtěl, aby *Ani ve snu!* mělo vazbu na to, co se v Čechách v tomhle žánru dělo dřív. Připadá mi to

přirozené.

Jak film vnímáte v souvislosti se svým debutem – Modrým tygrem? A proč jste si jako debut vybral dětský film?

Jsem infantilní, ale nesmím to nikde moc říkat nahlas... Jde mi o to nezapomenout na dítě v sobě, neztratit ho. Původně šlo ovšem o mou producentskou touhu začít dělat filmy pro menší diváky. Režirovat jsem *Modrého tygra* ani neměl, ale pak jsem pochopil, že to nikdo jiný než já neudělá. Řekla mi to i autorka literární předlohy Tereza Horváthová. Navíc žiju ještě druhý život – ve svém domácím divadle, kde pracuji s dětmi. Máme za sebou třináct, čtrnáct sezon. Tam jsem si začal režirovat a našel v tom vnitřní radost i odvahu věnovat se hraným filmům jako režisér.

Jak vnímáte cílové publikum vašich dvou filmů?

V *Modrém tygrovi* byly reakce diváků odhadnutelné předem. Teenageři, kterým je film *Ani ve snu!* určený, jsou ovšem problematičtí. Pokud něco sdílejí, jsou to spíš kratší formy. Ani televize nevědí, jak na ně. Tak jsme do poslední chvíle nevěděli, jestli se trefíme do jejich vkusu. Zatím to vypadá, že ano. Ty severské festivaly na zkušební projekce vybraných snímků zvou přímo mládež. Na základě její reakce teprve potvrdí účast snímku na festivalu. Berou filmy, které jsou umělecky zajímavé, progresivní. Ale potřebují, aby oslovily cílové publikum.

Pro jak staré diváky je váš film určený?

Festivaly si dělají vlastní rating a *Ani ve snu!* má přístupnost jedenáct plus. Ten film zvládnou i mladí diváci, je velmi slušňácký. To je dané samotnou parkurovou komunitou.

Ale hrdinové ve filmu nevypadají moc jako Rychlé šípy...

Nevypadají. Ale parkouristé, se kterými jsme konzultovali nebo kteří hráli v našem filmu, nás paradoxně cenzurovali víc než my sami sebe. Oni prostě určité výrazy nepoužívají a jisté věci nedělají. Třeba absolutně neberou drogy. Tahle aktivita přitahuje individualisty, ale se smyslem pro kamarádství. Když běží ten klasický dvanáctiminutový běh ulicemi, tak se přizpůsobují tomu nejpomalejšímu.

Co vás na té komunitě ještě přitahuje?

Nikdo je nepodporuje, ale sami mají smysl pro organizaci. Třeba se společně složí na pronájem tělocvičny, aby mohli trénovat. To je úžasné v dnešní době, která se snaží mládež pořád nějak aktivizovat. Skoro mne dojalo, když jsem kvůli castingu přijel na letní kemp, který pořádají pro malé kluky. Deset dní ty děti trénují, věnují jim iniciační, přátelskou péči – a dělají to ti nejslavnější čeští parkouristé.

Nakolik je ten sport nebezpečný?

Dělají si kurzy zdravotní péče, protože si samozřejmě často podvrtnou kotník, natáhnou sval... Složitější triky se učí se záchranou.

Ve filmu postava Lukyho riskuje, čímž porušuje pravidla komunity...

On je vlastně dost záporná postava. *Ani ve snu!* je ovšem příběhem dívky, která se do Lukyho zamiluje a chce se proto stát součástí té party. Taky se však touží prosadit. Nakonec se jí to povede, ale musí přijmout skutečnost, že Luky patří někomu jinému. Je to taková posunutá romance.

A parkouristi přijímají děvčata snadno?

Ano, tam to není problém. Je tam i spousta holek, která kluky nejdřív jen obdivuje, ale pak s tím sportem začne. Pořádí si ty široké tepláky a zkouší trénovat.

K reálnému prostředí parkouru přidáváte silně stylizovanou pohádkovou paralelu. Myslel jste na nějaký konkrétní příběh?

Na *Malou mořskou vílu*. Začátek je pseudoromantický, má podobu dívčího snění. Pak atmosféra zhoustne, v Lauřiných snech se prosazuje její horší já. V reálu ovšem o Lukyho nebojuje s jeho přítelkyní, ale jde a vybijí si svůj problém fyzicky – na tréninkové stěně.

Ve filmu jsou i postavy dalších dvou kluků...

Alex natáčí parkouristy z party, je to hodný kluk, který si na Lauru myslí. A pak je tam Andreas, kterého hraje syn Vladimíra Mišíka, což je ve vztahu k Lauře velmi kontrastní postava.

Andreas je takový vědátor, vypadá jako z filmu Michela Gondryho.

Tak to jste odhadla náš zdroj.

I tyhle vedlejší postavy jsou vystavěné precizně, mají zázemí. To je neobvyklé v českém filmu pro mládež. A obecně v českém filmu. Jak vlastně vypadala práce na scénáři?

Egon Tobiáš měl původně námět na seriál pro Českou televizi. Začali jsme to spolu vyvíjet, ale nevyšlo to.

Byl tam parkour?

Ne, byly tam nějaké propady ve výtažích, snění, ale hrdince bylo teprve dvanáct let. Psaní scénáře vůbec lehké nebylo, i když jsme chtěli, aby vyprávění působilo lehce. Jako dramaturg s námi spolupracovala Kateřina Kačerovská. Práci nám komplikovalo i to, že už během vývoje scénáře vznikaly mezinárodní kontakty a příběh musel fungovat univerzálně. A zaujmout cílovou skupinu.

Vy jste otec tří dětí, točil jste *Modrého tygra* a teď *Ani ve snu!* s myšlenkou na ně?

U mého debutu je to asi jasné, ano. Teď je synovi patnáct a prostřední dceři dvanáct – právě tu parkour fascinuje. Líbí se jí hlavní hrdinka Laura i ten klučičí svět ve filmu. Egon měl dceru v tomhle věku, od které si vypůjčil autentické detaily, třeba v dialozích s matkou.

Jak myslíte, že bude *Ani ve snu!* fungovat na rodičovskou generaci? Když se řekne parkour, starším divákům u toho chybí kůň!

Celý název toho sportu je urban parkour... I tady už máme ohlasy, třeba právě z festivalu v Plzni. Pro dospělé je to fascinující výlet do neznámého světa. Vnímají, že je homogenní, má svá pravidla a mohou se přes něj dozvědět něco o svých dětech.

Ve filmu je vidět, že jste do hlavních rolí obsadili skutečné parkouristy, že nejde o herce. Jejich pohyb působí úplně přirozeně.

Parkouristé dbají na koordinaci, na lehkost a ladnost provedení. Ten sport je současně performance, natáčejí se u něj, chtějí být vidět, chtějí se podělit s ostatními. Před kamerou neměli zábrany, protože je to pro ně přirozená věc.

Mohl jste s nimi improvizovat?

Ne, dialogy byly napsané a drželi jsme se jich. Neměli problém naučit se text, ale improvizace je paradoxně svazovala.

A při parkouru vědí, co v příští chvíli udělají, nebo někdy improvizují?

Do určité míry plánují. Já jsem se vždycky děsil, když se pohybovali ve výškách, protože oni automaticky skáčou na hrany. Museli mne uklidňovat, že přesně vědí, co dělají, a mají vždycky minimálně tři záchytné body, kdyby ztratili rovnováhu.

Jak parkour na plátně zvládla hlavní představitelka, Barbora Štikarová?

Když máte ve filmu gymnastku nebo prostě sportovně nadanou dívku, ještě to neznamena, že má dispozici dělat parkour na plátně. Bára je ovšem citlivou herečkou a současně má sportovní talent. Na co sáhne, to se jí daří, ale dělá v zásadě klučičí sporty – začala hrát fotbal, dělat judo, parkour... Působí malinko jako kluk, ale současně už má ženské rysy. A ještě je v ní něco dětského – zranitelnost a čistota, které jsem hledal i za dětskými postavami v *Modrém tygrovi*.

Co jste prostřednictvím té dívčí postavy chtěl říct za sebe?

Zajímá mne napětí vznikající v tom věku, ten pohyb na hraně. To čisté dítě chce pomítnout svou energii do světa. Je v tom obrovská naděje a síla, ale zároveň jde o první střet s realitou. Podobně jako malá hrdinka v *Modrém tygrovi* je i Laura bojovnice, ale projde si těžkou, reálnou situací. Happy end je trochu jiný než u jiných filmů o první lásce: hrdinka se něco naučí, někam se posune. Už ví, že nemůže nějaké věci chtít za každou cenu. To poznání jí pomůže formovat její budoucí život.

Znamená to, že Laura už dokáže lidem kolem sebe přát jejich cestu – včetně své maminky?

Ano. Přes hlavní hrdinku vyprávím i příběh matky, který – viděno Lauřinýma očima – působí trochu směšně. Mezi matkou a dcerou je zrcadlový vztah, ona prožívá podobný

příběh jako Laura, možná dokonce infantilněji než ona. Baví mne takhle vyprávět. A navíc Lauřin příběh nekončí...

...až se vrátí do Prahy od táty z hor, komunita, i se všemi těmi kluky, bude pořád existovat. Hurá, takže natočíte *Ani ve snu! 2*.

To ne. Ale pokud jde o pokračování, vím, že existují nějaké malé holky, které mají napsané pokračování *Modrého tygra*. Dlouhodobě je plno dětských fanoušků, které můj první film úplně pohltil. Říkají mi to dospělí, rodiče, kteří ten film sami nebrali moc na vědomí. *Modrý tygr* si pořád nachází své publikum a také v *Ani ve snu!* jsme se snažili o univerzální, nadčasový dojem. Nejsou tam žádné konkrétní reklamy, animace nebo aplikace. I ta značka Princess na billboardu je vymyšlená. Je v tom i producentská úvaha: chceme, aby naše snímky fungovaly třeba i za deset let.

Ty teenagerovské filmy ovšem bývají dost pomíjivé...

...a také podléhají lokální poptávce. Takže uvidíme, jak to bude.

Co budete režírovat dál? Budete se zajímat o starší hrdiny?

Ne. Chci se vrátit k tvorbě pro děti, k publiku *Modrého tygra*. Jde vlastně o typ rodinného filmu, protože děti do kina nechodí samy, ale s dospělými. Láká mne víc pracovat s fantazií. Myslím, že publikum v tomhle věku ještě můžete ovlivnit. *Modrý tygr* byl pro mnoho dětí prvním filmem v životě, který viděly na plátně. Pragmaticky, producentsky mi jde i o to, že uplatnění takového filmu je širší.

Co chystáte jako producent?

Celovečerní debut Michala Hogenauera, jehož hodinový snímek *Tambyless* byl před pěti lety vybraný do sekce studentských filmů v Cannes. Půjde o koprodukční film s mezinárodním hereckým obsazením. Jmenuje se *Venku* a jde o příběh systematické manipulace, inspirovaný skutečným příběhem německé sekty. Snažila se vychovat tisíce „dokonalých“ dětí prostřednictvím fyzických trestů. Michal napsal příběh české dívky, která přichází do Německa rodiny jako au pair. Postupně zjišťuje, do jaké rodiny se dostala, co udělali s chlapcem, o kterého se stará. A začne se sama proměňovat. Je to takový komorní příběh.

To bude v českém filmu zase něco úplně nového.

Věřím v Michalův talent. Pečlivostí, přemýšlivostí a celkovým přístupem mi připomíná Sašu Gedeona.

Gedeonovým *Indiánským létem* jste začínal, produkoval jste ho, když vám bylo třiadvacet. Když se dívám na vaši producentskou filmografii, tak jsou v ní od roku 1995 do roku 2007 samé osobní, silně generační filmy. Váš kolega v Negativu, Pavel Strnad, to tak nemá.

Šlo vesměs o první filmy – vedle *Indiánského léta* tu bylo *Šeptej* Davida Ondříčka, *Zoufalci* Jitky Rudolfové. A *Láska shora* jako první film Petra Marka, který byl uveden do distribuce. *Děti noci* byly zase scenáristickým debutem Ireny Hejdové. Pracoval jsem se začínajícími režiséry a tendence autorských filmů byla generační. Nebyl to žádný můj vědomý plán.

Myslíte, že se v českém teď děje něco, co by mohlo zaujmout i v zahraničí?

Ano, na Berlinale to bylo jasné, a i v Cannes to letos nevypadá špatně. České dokumenty už mají dobrou pozici. A v hrané produkci je spousta debutů, v systému je víc peněz, dává se víc na vývoj projektů. Vyrostla generace, která se nebojí, otvírá se ven, koprodukuje se zahraničím. Nespokojí se s průměrem. A funguje tady vnitřní touha být originální. Teď bude zajímavé sledovat uzávěrku Fondu kinematografie, protože je tam několik vysokorozpočtových filmů – *Zátopek*, *Nabarvené ptáče*, *Legie* Petra Nikolaeva, film o Miladě Horákové. Žádosti o příspěvky na tyto vysokorozpočtové projekty podávají spíše produkční matadoři. Bude zajímavé sledovat, jak rozhodování Fondu dopadne právě v kontrastu s projekty nové generace.